

that semantics and syntax are the main objects of linguistic theories, unlike the vocabulary and morphology on which linguists of previous generations have focused. Functional-semantic approach also extends to the problems of verbs, which is manifested in its representation at lexical, morphological, word-forming and syntactic levels. The multiplicity of relations between their categorical elements is focused on a particular group of verbs. It has been investigated that the semantic-grammatical structure and functioning of reflexive verbs in a language enables one to more fully describe the semantic-grammatical parameters of these units and to clarify the multifaceted nature of the reflexive formant. The article deals with the basic principles of the origin of the affix -ся, its arrangement in words and spelling in accordance with the norms of the Ukrainian language. Described features the use of verbs in -ся, which distinguishes the Ukrainian language from the neighboring (Russian and Polish). Also, the total number of reflexive verbs in the language and their percentage as a whole are given.

Different types of exercises are offered for working in a practical training on MMA in four types of speech activity (reading, writing, speaking and listening) for foreign students of different level of preparation and different specialties. There are a number of manuals that will help to overcome the significant difficulties of teaching UMI and understanding of Ukrainian popular science texts in the specialty of foreign students.

Key words: Ukrainian as a foreign language, subject, reflexive verbs, affix -ся, semantic-grammatical structure.

УДК 371.4:844

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-1.18>

Бондар Т. В.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВО-ПРОСВІТНИЦЬКОГО ТОВАРИСТВА «ЗНАННЯ» В УКРАЇНІ ЯК ДЖЕРЕЛО ОСВІТНЬОЇ ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ПРОСВІТИ (СЕРЕДИНА – ХХ ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ)

Досліджується видавнича діяльність науково-просвітницького Товариства «Знання» в Україні з середини ХХ – початку ХХІ ст. Спираючись на архівні дані ЦДАВО України [3; 4; 5; 6] та архівні матеріали Товариства «Знання» України [7; 8; 9; 10; 11; 12], відзначено два основних періоди видавничої діяльності: діяльність часів радянської доби (1947–1989 рр.) та видавнича діяльність у період демократичної незалежної України (1990–2018 рр.). Охоплено основні періодичні видання газет і журналів, які публікували матеріали у співпраці з Товариством «Знання» в Україні впродовж кожного періоду. Визначено їх основну тематику відповідно періодам. Так, розкрито видавничу діяльність часів радянської доби 1947–1989 рр., яка зосереджувалася у газетах «Радянська Україна», «Радянська освіта», «Правда України», «Київська правда» та журналах «Пропагандист і агітатор», «Партробітники України», «Україна і Дніпро», «Наука і життя», «Наука і культура», «Трибуна лектора», у яких висвітлювалися теми ідеологічної пропаганди Комуністичної партії УРСР поряд з науковими, культурними, освітніми темами.

Відзначено, що впродовж періоду демократичної незалежної України 1990–2018 років видавнича діяльність Товариства «Знання» України зосереджувалася у журналах «Наука і суспільство» та «Трибуна», які вдалося зберегти після ідеологічного відділення Товариства від Комуністичної партії УРСР (1990 р.) та журналу «Наше небо». Характерними темами періодичних видань цього періоду були національний, демократичний розвиток незалежної України, а також науково-просвітницькі теми науки, освіти, культури.

Видавнича діяльність науково-просвітницького Товариства «Знання» в Україні з середини ХХ – початку ХХІ ст. мала безпосередній вплив на складання суспільно-політичної, культурної, наукової, освітньої думки та була одним з показників направленості роботи зазначеного товариства.

Ключові слова: періодичне видання, Товариство «Знання», газети, журнали, освіта, наука, «Радянська Україна», «Наука і суспільство», «Трибуна», «Наше небо».

Вивчення й аналіз історико-педагогічної та сучасної літератури засвідчує, що діяльність громадського науково-просвітницького Товариства «Знання» в Україні досліджували М. Коропатник, І. Хохліна – діяльність Товариства «Знання» в Україні у 1970–1980 рр. Н. Житкова, Л. Круглова, І. Козинець – діяльність рівневих організацій Товариства «Знання» в Україні у другій половині ХХ ст. Проте, видавнича діяльність науково-просвітницького Товариства «Знання» в Україні з середини ХХ – початку ХХІ ст. не стала предметом окремого наукового дослідження. Основу нашого наукового дослідження склали архівні документи ЦДАВО України [3; 4; 5; 6] та архівні матеріали Товариства «Знання» України [7–10; 12; 13], аналіз матеріалу дав змогу систематизувати та розширити уявлення про діяльність Товариства, зокрема, через роботу періодичних видань.

Метою статті є аналіз архівних документів та змісту періодичних видань, які підпорядковувалися Товариству «Знання» в Україні з середини ХХ – початку ХХІ століття, щоб з'ясувати як на їх сторінках висвітлювалися питання освітньої та суспільно-політичної просвіти у зазначені часові проміжки.

Періодичні видання українських науково-просвітницьких товариств мають важливе значення для дослідження національно-культурної та історичної спадщини України. Важливе значення тут посідає видавнича діяльність Товариства «Знання» в Україні, як одного з найбільших науково-просвітницьких товариств середини ХХ – початку ХХІ століття.

Свою діяльність Товариство «Знання» в Україні починає у 1947 році, як громадське товариство для поширення наукових і політичних знань серед населення, створене Радою Міністрів УРСР (постанова № 797 від 4 червня 1947 р.) [3, 1].

Відмітимо, що видавнича діяльність Товариства «Знання» в Україні умовно поділяється на два періоди: видавнича діяльність часів радянської доби (1947–1989 рр.) та видавнича діяльність у період демократичної незалежної України (1990–2018 рр.).

Впродовж 1947–1989 рр. просвітницька діяльність Товариства була спрямована на поширення наукових та політичних знань під впливом Комуністичної партії УРСР (1947–1989 рр.). Серед провідних напрямків роботи Товариства у цей період була лекційна та видавнича діяльність. У постанові № 797 пункту 5 Ради Міністрів УРСР вказувалось, що друкування лекцій і стенограм засідань президії Товариства покладатись на видавництво «Радянська Україна». Тут же зазначалося, що 75 % прибутку від видання має надходити у фонд Товариства [4, арк. 1-2]. Починаючи з дати заснування Товариства видавництво «Радянська Україна» мало забезпечувати друк двох лекцій щомісячно та стенограми лекцій, які направлялися у відкритий продаж книжкових магазинів «Укркнигокультторга» [4, арк. 14].

Слід зазначити, що у період 1947–1989 років президія правління Товариства постановами (№ 747 від 4 червня 1947, № 3456 від 07.09.1953 р.) перед редакціями газет «Радянська Україна», «Радянська освіта», «Правда України», «Київська правда», журнали «Пропагандист і агітатор», «Партробітники України», «Україна і Дніпро», «Наука і життя», «Наука і культура», «Трибуна лектора» ставила завдання друку матеріалу, що торкалися питань розповсюдження ідеологічної пропаганди, соціально-економічного, культурного, освітнього розвитку тогочасного радянського суспільства [4, арк. 14; 5, арк. 98]. Тиражі цих видань розповсюджувалися по всій території України. Авторами статей були члени та лектори Товариства «Знання» в Україні.

Великого значення у діяльності Товариства «Знання» в Україні починаючи з 1950-х р. набуває журнал «Наука і життя» (заснований 1951 р.), на шпальтах якого друкувалися матеріали Товариства з природничо-наукових знань, з підтекстом який формував у читачів матеріалістичне уявлення світу та допомагав впроваджувати антирелігійну пропаганду Комуністичної партії України [6, арк.98]. Тут же підіймаються наукові питання народногосподарських тем, що стосувалися розвитку техніки, новаторству промисловості та теми розвитку сільського господарства (підняття врожайності, розвиток тваринництва тощо). Регулярно висвітлювалися матеріали про новаторів у зазначених галузях. Часто на шпальтах журналу висвітлювалися рубрики присвячені розвитку фізики, астрономії, хімії, біології, математичним наукам. У 1965 році журнал перейменовано у «Наука і суспільство». З цього часу провідними темами були: роль науки у створенні нових технологій та техніки у промисловості та на виробництві, важливість розвитку народного господарства. Висвітлювалися теми розбудови атомних електростанцій, літакобудування, залізничних локомотивів, космічних кораблів, автотранспорту тощо. Важливими темами були електрифікація населення, телефонія та радіозв'язок. Окремою рубрикою продовжували подаватися статті про розвиток народного господарства, зокрема, часто друкувалися матеріали та репортажі розвитку сільського господарства. Не минали сторінки журналу теми про стан і перспективи розвитку медицини у країні. Тотожні теми виходили у журналі «Трибуна лектора».

Важливими у журналах «Наука і суспільство» та «Трибуна лектора» були рубрики присвячені освіті, педагогічній науці та вихованню дітей. Провідними у цих рубриках були питання необхідності середньої та спеціальної освіти, особливо у 1960–1970-х рр. [17; 18], питання важливості вищої освіти та її розвитку частіше почали публікуватися з 1970-х [18]. Окремо подавалися теми для батьків про виховання дітей дошкільного та шкільного віку, про проблеми молоді та застереження від пагубного впливу шкідливих звичок, особливо актуальними ці теми були у 1970–1980-ті роки. [18; 19].

Не оминали журнали «Наука і суспільство» та «Трибуна лектора» теми присвячені антирелігійній пропаганді, особливо впродовж 1960–1970-х рр. [17, 18], що було пов'язано з антирелігійною політикою Комуністичної партії УРСР.

Впродовж 1947–1989 рр. видавнича діяльність Товариства «Знання» в Україні об'єднувала вчених, діячів культури, промисловості, виробництва, медицини, освіти, які були основними авторами статей у журналах «Наука і суспільство» та «Трибуна лектора».

Починаючи з 1990 року видавнича діяльність Товариства «Знання» в Україні, як його діяльність у цілому зазнала характерних змін, які пов'язані зі зміною політичного курсу після прийняття Декларації про державний суверенітет (від 16.07.1990) [2]. Це посприяло зміні курсу всередині Товариства. Так, після Установчого з'їзду [7] (листопад 1990 р.) всередині Товариства відбулася декомунізація, було обрано курс на діяльність Товариства «Знання» України, як самостійної громадської організації, що базується на демократичних та загальнолюдських цінностях, які передбачають сприяння розвитку та збереженню традицій України, підвищенню рівня національної свідомості українського народу, а також здійсненні культурної, просвітницької, освітньої та наукової діяльності [22; 23]. Відзначимо, що Товариству «Знання» України вдалося продовжити видавничу діяльність журналів «Наука і суспільство» та «Трибуна лектора» (з 1991 р. «Трибуна»), які залишалися провідними впродовж 1990–2018 років. Варто зазначити, що видавнича діяльність цього періоду зазнала змін у тематичному викладенні матеріалу. Так, починаючи з 1990 року на шпальтах журналів широко висвітлюються теми пов'язані з демократичними засадами держави та національним характером, які торкаються важливості української мови та традицій [20]. Серед педагогічних рубрик з'являються теми не лише, ті що стосуються новинок середньої та вищої освіти, а і статевого виховання, СНІДу та його профілактики [20].

У 2002 році Товариством «Знання» України було засновано ще один науково-популярний журнал «Наше небо» присвячений астрономічній освіті [10]. У журналі розроблено рубрику «Астроновини», у якій розкривалися теми про розвиток національної та світової спільноти про галактику, супутники, астероїди, сучасні астрономічні установки; рубрику «Планетарії» присвячену роботі та історії планетаріїв України та світу; цікавою є рубрика «Методика», у якій розкриваються теми методики, стану, проблем та перспектив навчання астрономії у школах та освітній галузі України. У рубриці «Підручники», можна віднайти сучасні навчальні посібники з астрономії, оскільки журнал має також онлайн-версію. Сучасними та необхідними загалом вважаємо рубрики «Проекти» та «Форум», де розміщувалася інформація про культурні та освітні заходи (семінари, майстер-класи, конференції тощо) у галузі астрономії для школярів та освітян. Авторами статей журналу «Наше небо» були провідні вчені України, аспіранти, студенти та школярі [13; 14; 15; 16].

Висновки. Отже, варто відзначити, що у фондах державного архіву ЦДАВО та архіву Товариства «Знання» України збереглася значна кількість документів, які допомогли встановити, що провідними виданнями науково-просвітницького Товариства «Знання» в Україні впродовж 1947–1989 років стали газети «Радянська Україна», «Радянська освіта», «Правда України», «Київська правда», журнали «Пропагандист і агітатор», «Партробітники України», «Україна і Дніпро», «Наука і життя» (з 1951 р. «Наука і суспільство»), «Наука і культура», «Трибуна лектора» провідними темами яких стали основні засади діяльності Товариства, а саме ідеологічна пропаганда та висвітлення тем розвитку народного господарства, культури, освіти.

Визначили, що Товариству «Знання» в Україні вдалося зберегти діяльність провідних видань «Наука і суспільство» та «Трибуна» впродовж 1990–2018 років та створення у 2002 році Журналу «Наше небо». Темі статей «Наука і суспільство» та «Трибуна» зазнали змін у зв'язку з декомунізацією Товариства та вибором подальшого його розвитку на демократичних засадах. Так, провідними стали теми з національним забарвленням, а також розкриттям культурних, освітніх, наукових національної та світової цивілізації. Діяльність журналу «Наше небо» відзначена, як вдалий приклад науково-популярного видання, що відповідав суспільним науковим викликам 2000-х роках.

Використана література:

1. Бондар Т. Діяльність і розвиток секцій Товариства «Знання» України (1947–1977 рр.): тези всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, квіт. 2019 р.). Харків.
2. Законодавство України: Декларація про державний суверенітет від 16.07.1990. № 55-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/55-12>
3. Матеріали Товариства «Знання» Української РСР. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів та упр. України) Ф. 4618. оп. 1. Спр. 73. Арк. 35-38.
4. Матеріали Товариства «Знання» Української РСР. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів та упр. України) Ф. 4618. оп. 1. Спр. 1. Арк. 1-2.
5. Матеріали Товариства «Знання» Української РСР. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів та упр. України) Ф. 4618. оп. 1. Спр. 733. Арк. 28.
6. Матеріали Товариства «Знання» Української РСР. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів та упр. України) Ф. 4618. оп. 1. Спр. 130. Арк. 98.
7. Матеріали Установчого З'їзду Товариства «Знання» України. *Архів Товариства «Знання» України*. Київ. 1990 р.
8. Матеріали II З'їзду Товариства «Знання» України. *Архів Товариства «Знання» України*. Київ. 1993 р.
9. Матеріали III З'їзду Товариства «Знання» України. *Архів Товариства «Знання» України*. Київ. 1999 р.
10. Матеріали IV З'їзду Товариства «Знання» України. *Архів Товариства «Знання» України*. Київ. 2004
11. Матеріали V З'їзду Товариства «Знання» України. *Архів Товариства «Знання» України*. Київ. 2008.
12. Матеріали VI З'їзду Товариства «Знання» України. *Архів Товариства «Знання» України*. Київ. 2012.
13. Наше небо. *Науково-популярний журнал товариства «Знання» України*. Київ, 2006. – URL: <http://astrosvita.kiev.ua/nashe%20nebo/nashe%20nebo.php> (дата звернення 30.01.2020).
14. Наше небо. *Науково-популярний журнал товариства «Знання» України*. Київ, 2007. – URL: <http://astrosvita.kiev.ua/nashe%20nebo/nashe%20nebo.php> (дата звернення 30.01.2020).
15. Наше небо. *Науково-популярний журнал товариства «Знання» України*. Київ, 2008. – URL: <http://astrosvita.kiev.ua/nashe%20nebo/nashe%20nebo.php> (дата звернення 30.01.2020).
16. Наше небо. *Науково-популярний журнал товариства «Знання» України*. Київ, 2009. – URL: <http://astrosvita.kiev.ua/nashe%20nebo/nashe%20nebo.php> (дата звернення 30.01.2020).
17. Статут Товариства «Знання» України. Київ, Товариство «Знання» України. 1990.
18. Наука і суспільство. *Науково-популярний журнал товариства «Знання» УРСР*. Київ. Радянська Україна, 1965 – 1969.
19. Наука і суспільство. *Науково-популярний журнал товариства «Знання» УРСР*. Київ. Радянська Україна, 1972 – 1979.
20. Наука і суспільство. *Науково-популярний журнал товариства «Знання» УРСР*. Київ. Радянська Україна, 1980 – 1989.
21. Наука і суспільство. *Науково-популярний журнал товариства «Знання» УРСР*. Київ. Радянська Україна, 1990 – 1991.
22. Наука і суспільство. *Науково-популярний журнал товариства «Знання» УРСР*. Київ. Радянська Україна, 2009 – 2014.
23. Статут Товариства «Знання» України. Київ, Товариство «Знання» України. 2018.

References:

1. Bondar, T. (2019). Diialnist i rozvytok sektsii Tovarystva «Znannia» Ukrainy (1947–1977 rr.) [Activity and development of sections of the «Knowledge» Society of Ukraine (1947–1977)]: tezy vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, kvit. 2019 r.). Kharkiv.
2. Zakonodavstvo Ukrainy: Deklaratsiia pro derzhavnyi suverenitet vid 16.07.1990. № 55-KhII [Legislation of Ukraine: Declaration of State Sovereignty of 16.07.1990. № 55-XII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/55-12>
3. Materialy Tovarystva «Znannia» Ukrainskoi RSR. TsDAVO Ukrainy (Tsentr. derzh. arkhiv vyshch. orhaniv ta upr. Ukrainy) F. 4618. op. 1. Spr. 73. Ark. 35-38 [Materials of the «Knowledge» Society of the Ukrainian SSR. CSASAGU (Central State Archive of Supreme Authorities and Government of Ukraine) F. 4618. descr. 1. Case 73. Sh. 35-38].

4. Materialy Tovarystva «Znannia» Ukrainskoi RSR. *TsDAVO Ukrainy* (Tsentr. derzh. arkhiv vyshch. orhaniv ta upr. Ukrainy) F. 4618. op. 1. Spr. 1. Ark. 1-2 [Materials of the «Knowledge» Society of the Ukrainian SSR. CSASAGU (Central State Archive of Supreme Authorities and Government of Ukraine) F. 4618. descr. 1. Case 1. Sh.1-2].
5. Materialy Tovarystva «Znannia» Ukrainskoi RSR. *TsDAVO Ukrainy* (Tsentr. derzh. arkhiv vyshch. orhaniv ta upr. Ukrainy) F. 4618. op. 1. Spr. 733. Ark. 28 [Materials of the «Knowledge» Society of the Ukrainian SSR. CSASAGU (Central State Archive of Supreme Authorities and Government of Ukraine) F. 4618. descr. 1. Case 733. Sh. 28].
6. Materialy Tovarystva «Znannia» Ukrainskoi RSR. *TsDAVO Ukrainy* (Tsentr. derzh. arkhiv vyshch. orhaniv ta upr. Ukrainy) F. 4618. op. 1. Spr. 130. Ark. 98 [Materials of the «Knowledge» Society of the Ukrainian SSR. CSASAGU (Central State Archive of Supreme Authorities and Government of Ukraine) F. 4618. descr. 1. Case 130. Sh. 98].
7. Materialy Ustanovchoho Z'izdu Tovarystva «Znannia» Ukrainy. *Arkhiv Tovarystva «Znannia» Ukrainy* [Materials of the Constituent Congress of the «Knowledge» Society of Ukraine. *Archive of the «Knowledge» Society of Ukraine*]. Kyiv. 1990.
8. Materialy II Z'izdu Tovarystva «Znannia» Ukrainy. *Arkhiv Tovarystva «Znannia» Ukrainy* [Materials of the 2nd Congress of the «Knowledge» Society of Ukraine. *Archive of the «Knowledge» Society of Ukraine*]. Kyiv 1993.
9. Materialy III Z'izdu Tovarystva «Znannia» Ukrainy. *Arkhiv Tovarystva «Znannia» Ukrainy* [Materials of the 3rd Congress of the «Knowledge» Society of Ukraine. *Archive of the «Knowledge» Society of Ukraine*]. Kyiv. 1999.
10. Materialy IV Z'izdu Tovarystva «Znannia» Ukrainy. *Arkhiv Tovarystva «Znannia» Ukrainy* [Materials of the 4th Congress of the «Knowledge» Society of Ukraine. *Archive of the «Knowledge» Society of Ukraine*]. Kyiv 2004.
11. Materialy V Z'izdu Tovarystva «Znannia» Ukrainy. *Arkhiv Tovarystva «Znannia» Ukrainy* [Materials of the 5th Congress of the «Knowledge» Society of Ukraine. *Archive of the «Knowledge» Society of Ukraine*]. Kyiv, 2008.
12. Materialy VI Z'izdu Tovarystva «Znannia» Ukrainy. *Arkhiv Tovarystva «Znannia» Ukrainy* [Materials of the 6th Congress of the «Knowledge» Society of Ukraine. *Archive of the «Knowledge» Society of Ukraine*]. Kyiv, 2012.
13. Nashe nebo. *Naukovo-populiarnyi zhurnal tovarystva «Znannia» Ukrainy* [Our sky. *The popular science magazine of the «Knowledge» Society of Ukraine*]. Kyiv, 2006. – URL: [http://astrosvita.kiev.ua/nashe %20nebo/nashe %20nebo.php](http://astrosvita.kiev.ua/nashe%20nebo/nashe%20nebo.php) (date of appeal 30.01.2020).
14. Nashe nebo. *Naukovo-populiarnyi zhurnal tovarystva «Znannia» Ukrainy* [Our sky. *The popular science magazine of the «Knowledge» Society of Ukraine*]. Kyiv, 2007. – URL: [http://astrosvita.kiev.ua/nashe %20nebo/nashe %20nebo.php](http://astrosvita.kiev.ua/nashe%20nebo/nashe%20nebo.php) (date of appeal 30.01.2020).
15. Nashe nebo. *Naukovo-populiarnyi zhurnal tovarystva «Znannia» Ukrainy* [Our sky. *The popular science magazine of the «Knowledge» Society of Ukraine*]. Kyiv, 2008. – URL: [http://astrosvita.kiev.ua/nashe %20nebo/nashe %20nebo.php](http://astrosvita.kiev.ua/nashe%20nebo/nashe%20nebo.php) (date of appeal 30.01.2020).
16. Nashe nebo. *Naukovo-populiarnyi zhurnal tovarystva «Znannia» Ukrainy* [Our sky. *The popular science magazine of the «Knowledge» Society of Ukraine*]. Kyiv, 2009. – URL: [http://astrosvita.kiev.ua/nashe %20nebo/nashe %20nebo.php](http://astrosvita.kiev.ua/nashe%20nebo/nashe%20nebo.php) (date of appeal 30.01.2020).
17. Nauka i suspilstvo. *Naukovo-populiarnyi zhurnal tovarystva «Znannia» URSR* [Science and Society. *The popular science magazine of the «Knowledge» Society of the UkrSSR*]. Kyiv. Radianska Ukraina, 1965 – 1969.
18. Nauka i suspilstvo. *Naukovo-populiarnyi zhurnal tovarystva «Znannia» URSR* [Science and Society. *The popular science magazine of the «Knowledge» Society of the UkrSSR*]. Kyiv. Radianska Ukraina, 1972 – 1979.
19. Nauka i suspilstvo. *Naukovo-populiarnyi zhurnal tovarystva «Znannia» URSR* [Science and Society. *The popular science magazine of the «Knowledge» Society of the UkrSSR*]. Kyiv. Radianska Ukraina, 1980 – 1989.
20. Nauka i suspilstvo. *Naukovo-populiarnyi zhurnal tovarystva «Znannia» URSR* [Science and Society. *The popular science magazine of the «Knowledge» Society of the UkrSSR*]. Kyiv. Radianska Ukraina, 1990 – 1991.
21. Nauka i suspilstvo. *Naukovo-populiarnyi zhurnal tovarystva «Znannia» URSR* [Science and Society. *The popular science magazine of the «Knowledge» Society of the UkrSSR*]. Kyiv. Radianska Ukraina, 2009 – 2014.
22. [Statute of the «Knowledge» Society of Ukraine]. Kyiv, Tovarystvo «Znannia» Ukrainy. 1990.
23. [Statute of the «Knowledge» Society of Ukraine]. Kyiv, Tovarystvo «Znannia» Ukrainy. 2018.

Bondar T. V. Periodical publications of the scientific Scientific and Educational Society «Knowledge» in Ukraine as the source of pedagogical and social and political education

The article deals with the publishing activity of the «Knowledge» Society in Ukraine since the middle of the XX – beginning of the XXI centuries. Based on the archive data of the State Historical Museum of Ukraine [1, 3, 4, 5] and the archive materials of the «Knowledge» Society of Ukraine [9, 10, 11, 12, 13, 14], two major periods of publishing were noted: the activity of the Soviet era (1947–1989) and publishing in the period of democratic independent Ukraine (1990–2018).

The main periodicals of newspapers and magazines, which published materials in cooperation with the «Knowledge» Society in Ukraine during each period, were covered. Their main topics are defined according to periods. Thus, the publishing activity of the Soviet era of 1947–1989 was discovered, which was concentrated in the newspapers «Soviet Ukraine», «Soviet Education», «Pravda Ukrainy», «Kiev Pravda» and the magazines «Propagandist and Agitator», «Partners of Ukraine», «Ukraine and Dnipro», «Science and Life», «Science and Culture», «Tribune of the Lecturer», which covered the topics of ideological propaganda of the Communist Party of the UkrSSR along with scientific, cultural and educational topics.

It was noted that during the period of democratic independent Ukraine 1990–2018, the publishing activities of the «Knowledge» Society of Ukraine were concentrated in the magazines Science and Society and Tribune, which were preserved after the ideological separation of the Society from the Communist Party of the UkrSSR (1990) and «Our Sky» magazine.

Characteristic topics of periodicals of this period were national, democratic development of independent Ukraine, as well as scientific and educational topics of science, education, and culture.

Publishing activity of the Scientific and Educational Society «Knowledge» in Ukraine from the middle of XX – beginning of XXI century. had a direct influence on the formation of socio-political, cultural, scientific, educational thought and was one of the indicators of the direction of work of the said society.

Key words: *periodical, «Knowledge» Society, newspapers, magazines, education, science, Soviet Ukraine, «Science and Society», «Tribune», «Our Sky».*